

**Äldrenämndens
budgetförutsättningar inför
Mål och budget 2022-2023**

Innehåll

Sammanfattning	3
Omvärldsanalys inom förvaltningens verksamhetsområde	4
Befolkningsökning	4
Bostadsmarknad	5
Social hållbarhet	7
Utveckling och digitalisering.....	9
Kompetensförsörjning	10
Förestående lagändringar	12
Volymförändringar	16
Lokalbehov	17
Investeringsbudget	18
Driftbudget	19
Prioriteringar	19
Effektiviseringsförslag.....	19
Samordnings- och samarbetsförslag.....	21
Kvalitetshöjande förändringar.....	22

Sammanfattning

Inför ingången av år 2021 är smittspridningen av Covid-19 en av de faktorer som tydligast påverkar verksamhetens förutsättningar. Den pågående pandemin medför behov av en ständig beredskap till anpassningar av äldreomsorgen. Därutöver medför pandemin samhällsekonomiska utmaningar. Under senare delen av 2020 kan fortsatt stor osäkerhet i ekonomin noteras i och med att smittspridningen återigen ökar i samhället. För äldregruppen innebär förutsättningarna stora utmaningar och kostnader att komma ikapp med sådant som inte kunnat göras på grund av pandemin.

Folkhälsomyndigheten gör bedömningen att det kommer ta upp emot fyra till fem år innan vi fullt ut kan se hur pandemin påverkat folkhälsan. Den klyfta i välfärd och hälsa vi redan har idag mellan socioekonomiska grupper kan öka ytterligare, vilket påverkar förutsättningarna för kommuner och regioner¹.

Enligt SKR:s ekonomirapport kommer lågkonjunkturen att dröja sig kvar till 2024. Även om en återhämtning i produktionen (BNP) sker, så är bedömningen att den svenska arbetsmarknaden kommer att försvagas².

På kort sikt förväntas inte de ekonomiska förutsättningarna försvåras för äldregruppen, vilket bland annat beror på omfattande statliga stimulansmedel. En utdragen lågkonjunktur kan dock innebära en större utmaning i form av minskade intäkter. Därutöver tillkommer att en ökande andel äldre i behov av insatser inte motsvaras av en ökning av invånare i arbetsför ålder som står för merparten skatteintäkter. Gruppen över 80 år, men även åldersgruppen 75-79, kommer att öka fram till 2023 och är också den åldersgrupp som har mest behov av äldreomsorg vilket innebär ökade kostnader för äldregruppen.

Digitalisering är betydelsefullt för nämndens förutsättningar att uppfylla sitt uppdrag trots minskade intäkter, ökade kostnader och ett arbetskraftsgap.

1

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/9fd952e9014642249164352cd5a3eb50/folkhalsans-utveckling-arsrapport-2020.pdf>

² <https://rapporter.skr.se/ekonomirapporten-oktober-2020.html>

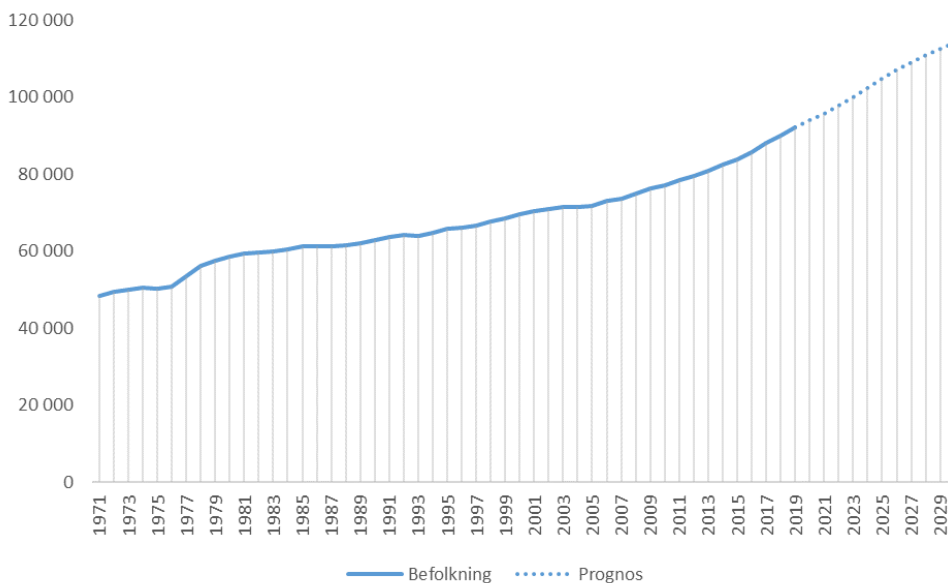
Inom nämndens uppdrag är detta särskilt viktigt då möjligheter inom teknik kan frigöra tid till det som inte kan ersättas - mötet mellan människor. Digitalisering är ett av många verktyg för utveckling, men samtidigt är utveckling beroende av organisationens förutsättningar till förändring och att göra saker på nya sätt.

Omvärldsanalys inom förvaltningens verksamhetsområde

Befolkningsökning

Vid utgången av 2019 hade Haninge kommun 92 095 invånare, vilket var en ökning med 2 106 invånare under året. Under 2020 har kommunen passerat 93 000 invånare och beräknas nå 94 000 invånare innan årsskiftet. År 2024 beräknas kommunen passera 100 000 invånare och år 2030 väntas antalet invånare uppgå till cirka 114 200. Det innebär att Haninge kommun beräknas öka med drygt 22 000 invånare till 2030, vilket motsvarar en befolkningsökning på 24 procent.

Den främsta förklaringen till kommunens prognostiserade befolkningsökning är ett positivt flyttningsnetto, det vill säga att fler personer flyttar till kommunen än som flyttar från. Haninge har också ett födelseöverskott, vilket innebär att fler barn föds än personer som avlider under året.

Kommunens prognostiserade befolkningsutveckling fram till år 2030

Den demografiska utvecklingen är en utmaning för kommunerna som innebär att kostnaderna för att upprätthålla den befintliga välfärden kommer att öka kraftigt. Den arbetsföra grupp som genererar de lägsta kostnaderna och de högsta intäkterna i form av inkomstskatt (åldersgruppen 20–65) ökar inte i

samma takt som de grupper som har större behov av välfärdstjänster³. Enligt Finansdepartementets beräkningar ökar gapet mellan kommunernas intäkter och kostnader till 90 miljarder kronor fram till 2026. Kommuner och regioner har en successivt stigande skuld som förklaras av befolkningsökningar för grupperna äldre samt barn och unga, vilket drivit upp kostnadsökningarna. De stora investeringsbehoven i till exempel skolor, förskolor och äldreboenden har orsakat snabbt växande utgifter⁴.

Bostadsmarknad

Trots ett ökat bostadsbyggande är efterfrågan på bostäder stor. Bostadsbristen har alltid varit störst i storstadskommuner, men numera uppger 212 av de 286 kommunerna ett underskott på bostäder. Enligt Boverket har grupper som är nya på bostadsmarknaden extra svårt att tillgodose sina bostadsbehov, så som unga, studenter och nyanlända, men även personer med funktionsnedsättning och äldre personer pekats ut som grupper som har svårt att tillgodose sina bostadsbehov⁵.

Utmaningar för Haninge, enligt indikatorer och nationell statistik, är trångboddhet och bristen på bostäder. Detta speglar sig i insatser för socialtjänsten när det gäller akuta och tillfälliga bostadslösningar men även i kostnader för till exempel stödboende, då personer bor kvar längre än vad de har behov av, på grund av att de saknar bostad.

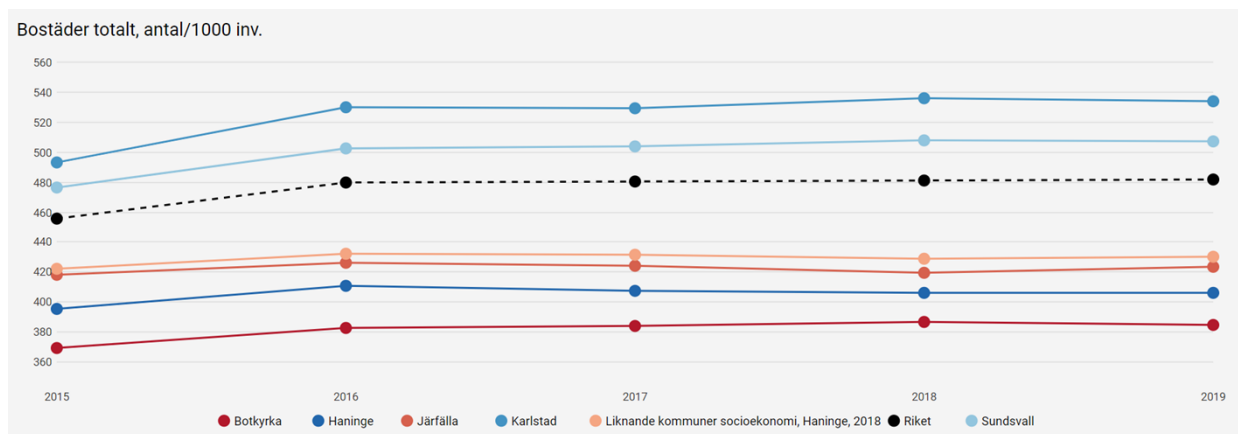
3

<https://skr.se/tjanster/press/skrdebatten/debattartiklar/debattartiklar/valfardenutmaningdemografin.30987.html>

⁴ <https://rapporter.skr.se/ekonomirapporten-oktober-2020.html>

⁵

<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/bostadsmarknad/bostadsmarknaden/bostadsmarknadsenkaten/>

Bostäder totalt, antal/1000 invånare. Bostäder totalt (hyres-, bostads-, äganderätter och där information om upplåtelseform saknas). Med lägenhet menas alla permanenta boenden. Källa: Lägenhetsregistret, fastighetstaxeringsregistret (FTR) och registret över totalbefolkningen (RTB). Källa: Kolada.

Både socialnämndens och äldrenämndens verksamheter har kontakt med individer som befinner sig i en situation av hemlöshet. Under hösten 2019 gjordes en kartläggning av hemlöshet i Haninge som en del i långsiktig strategi att förtydliga hur behovet ser ut, kartläggningen ska genomföras vartannat år.

När det gäller äldre, pekar SKR främst på svårigheter byta bostad inom den ordinarie bostadsmarknaden⁶.

Efterfrågan på mindre bostäder med god tillgänglighet och låga boendekostnader är begränsad i kommunen. Exempelvis är hiss vanligast i nyproduktion med högre boendekostnader⁷. Äldre hör därmed till dem som kan ha svårigheter att finna en typ av boendesituation som motsvarar behoven.

Social- och äldreförvaltningen hanterar i dagsläget drygt 130 lägenheter riktade mot äldregruppen, seniorbostäder. Dessa lägenheter fördelas

⁶

<https://skr.se/samhallsplaneringinfrastruktur/planerabyggabo/boendebostader/bostaderforalla/utanbostadhemloshet.5431.html>

⁷ <https://www.haninge.se/siteassets/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplanering-och-detaljplaner/op2030/bostadsmarknaden-i-haninge-kommun.pdf>

utifrån kötid eller särskilda behov. Omkring 700 personer står i dagsläget i kö och omsättningshastigheten på lägenheterna är låg vilket resulterar i en lång kötid. Trots 700 köande personer är det relativt svårt att få en hyresgäst när en lägenhet blir ledig. Detta kopplas till förmågan att betala hyra och antyder att målgruppen är priskänslig. Benägenheten att flytta till en lägenhet med modern standard är låg om hyran upplevs vara hög.

Äldrenämnden beslutade i juni 2020 (Dnr ÄN 2020/46 § 49) att Haninge kommun skulle avstå från att införa möjlighet till biståndsbedömt trygghetsboende, men att frågan kunde bli aktuell igen om 3 till 4 år. Utifrån beslutet arbetade Haninge bostäder med inriktningen att täcka behovet av bostäder i kommundelen för alla invånare. Haninge bostäder planerar att bygga mindre bostäder som riktar sig mot alla invånare oavsett ålder där fördelningen kommer ske utifrån Haninge Bostäders egen kö.

Social hållbarhet

Tidigare erfarenheter av pandemier, epidemier och liknande samhällskriser pekar på en trolig ökad psykisk ohälsa i befolkningen, vilket kan resultera i ett ökat stödbehov hos vissa grupper och hos enskilda individer. Studier i Kina och Kanada under SARS-epidemin 2003 visade bland annat att den isolering som rekommenderats personer över 70 år och personer i riskgrupper kan innebära en risk för framförallt PTSD och depression⁸. Tidigare erfarenheter av pandemier, epidemier och liknande samhällskriser pekar på en trolig ökad psykisk ohälsa i befolkningen, vilket kan resultera i ett ökat stödbehov hos vissa grupper och hos enskilda individer. Detta gör det troligt att kommunen måste ha resurser för att tillhandahålla olika typer av förebyggande insatser, riktade insatser och lättåtkomliga stödåtgärder.

En av de målgrupper inom socialtjänsten som är särskilt utsatt av den isolering som pandemin för med sig, är de äldre på vård- och omsorgsboenden. För landets kommuner är det viktigt att trots smittorisken finna former för de äldre att möta sina anhöriga.

Under perioden 1 april – 31 augusti rådde nationellt besöksförbud av smittskyddsskäl på särskilda boenden för äldre, vilket infördes i Haninge kommun redan den 10 mars. I många kommuner, däribland Haninge har plexiglas använts för att möjliggöra möten utomhus där de äldre hålls avskärmade från, men kan se och tala med besökande på nära håll. Även digitala hjälpmedel har använts för att minska isolering. Regeringen beslutade 15 september 2020 att inte förlänga det tillfälliga besöksförbud som gällt för särskilda boende för äldre sedan 30 mars 2020. Antalen fall av Covid-19 ökar återigen kraftigt i regionen och sedan en tid tillbaka gäller

⁸ https://www.ces.sll.se/globalassets/verksamheter/forskning-och-utveckling/centrum-for-epidemiologi-och-samhallsmedicin/folkhalsoguiden/rapporter-och-faktablad/coronapandemin-och-psykisk-halsa---en-prognos-om-kort--och-langsiktiga-effekter_uppdaterad-2020-04-28.pdf

folkhälsomyndighetens skärpta råd för Region Stockholm. Äldrenämnden beslutade i och med det om att tillfällig avråda från besök på kommunens vård- och omsorgsboenden från den 20 november 2020 till och med den 17 december 2020.

Studier visar att det är svårt att veta vilka frivilliga, kommunala eller andra insatser som har effekt när det handlar om att bryta ofrivillig ensamhet och minska isolering. Det studier dock pekar på är att oavsett insats så behöver åtgärderna vara riktade, till exempel en insats som vänder sig till änkor/änklingar och en annan som till exempel vänder sig till ensamboende med schizofreni ⁹.

Kartläggningen *Brott mot äldre* syftar till att ge en bild av äldres känsla av otrygghet, utsatthet för olika typer av brott och deras oro för brott. Äldre oroar sig i högre grad för att drabbas av specifika brott, så som rån, misshandel och inbrott, i relation till den låga risken (som grupp) att utsättas för dessa brott. Enligt studien känner äldre även en större oro för brottsutvecklingen i samhället och fler äldre väljer att inte gå ut sena kvällar¹⁰.

Det finns enligt rapporten viss typ av brottslighet där just äldre är särskilt utsatta. Hit hör objudna besök i hemmet av personer som lurar till sig pengar genom att påstå att de utför olika tjänster, men som ibland även handgripligen kan rycka till sig kontanter eller värdesaker. Rapporten redogör även att äldre med funktionsnedsättningar, såsom begränsad rörlighet, syn eller hörsel, löper ökad risk att drabbas av exempelvis väskryckning, fickstöld eller rån.

En åtgärd som beskrivs som betydelsefull för att minska risken att äldre utsätts för brott är att de förses med kunskap om hur de kan skydda sig. I rapporten

⁹ <https://ki.se/forskning/ensamhet-ett-hot-mot-var-halsa>

¹⁰

https://www.bra.se/download/18.7c546b5f1628bc786c9752/1523529971976/2018_7_Brott_mot_aldre.pdf

lyfts även personalkontinuitet inom hemtjänsten fram som en faktor som är betydelsefull för de äldres trygghet. Om en stor mängd olika medarbetare utför hemtjänstinsatser, kan detta bidra till otrygghet och ökad risk att någon obehörig tar sig in i deras hem. BRÅ beskriver den trygghetsskapande effekten när ett mindre antal medarbetare besöker den äldre vilket ger möjlighet för den äldre att uppleva en viss grad av personlig relation till hemtjänstmedarbetarna. Om en sådan relation inte är möjlig, framförs i rapporten att medarbetare genom id-handling åtminstone ska kunna bekräfta att de är de som de utgör sig för att vara.

Kommuner, media och myndigheter¹¹ har uppmärksammat fusk och oegentligheter inom det svenska välfärdssystemet. Att medborgare ska kunna lita på att skattemedel används effektivt och inte missbrukas är en viktig del i rättssäkerheten. Enligt SKR finns fusk och oegentligheter inom hela välfärdssystemet, särskilt inom hemtjänst- och assistans, men även inom andra kommunala områden som bidrag, oriktiga fakturor, bygg- och transport, osant intygande om funktionstillstånd, falska identiteter och andra intygsbrott. Att förebygga fusk och oegentligheter innebär att kommuner måste organisera resurser, öka kunskap och medvetenhet, skapa rutiner kring samverkan samt arbetssätt för att förebygga, leta och agera¹². Äldrenämnden kommer ha ett ökat resurs- och kompetensbehov för att införa arbetssätt för att förebygga fusk och oegentligheter.

¹¹ <https://sverigesradio.se/artikel/7596233>

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sodertalje/se-hur-fuskutredaren-i-sodertalje-jobbar-med-att-avsloja-bidragsbrott>

<https://skr.se/demokratiledningstyrning/politiskstyrningfortroendevalda/fuskoegentligheterkorruptioninternkontroll/motverkafuskochoegentligheter.11320.html>

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sodertalje/valfarden-har-blivit-de-kriminellas-bankomat-sa-startade-sodertaljes-arbete-mot-det-organiserade-fusket>

¹²

<https://skr.se/demokratiledningstyrning/politiskstyrningfortroendevalda/fuskoegentligheterkorruptioninternkontroll/motverkafuskochoegentligheter.11320.html>

Utveckling och digitalisering

Regeringen har i sin digitaliseringsstrategi bestämt att Sverige ska ta tåten när det gäller digitalisering. Det har under de senaste åren pågått allt kraftigare insatser för att öka takten i digitalisering inom den offentliga sektorn utan större effekt.

När det gäller ökad digitalisering inom kommuner, så har socialstyrelsen i studien *E-hälsa och välfärdsteknik* uppmärksammat att kommunerna år 2020¹³ haft hinder för ökad digitalisering förutom de ekonomiska resurserna och att dessa är bland annat:

- Bristande intresse, dialog och vilja till förändring på alla nivåer så som hos beslutsfattare, chefer och medarbetare.
- Bristande kompetens i bland annat förändringsledning, teknik, implementering och handhavande
- Kommunens organisering och arbetssätt samt avsaknad av organisation som främjar utveckling och digitalisering.
- Att system inte kan tala med varandra eller fungera ihop orsakar stora mängder dubbelarbete och att kommunikation med andra aktörer därmed behöver ske via telefon, fax eller fysiska besök.

Äldrenämnden kommer ha framtida kostnader för utveckling och digitalisering för att nå målbilden om en framtidssäkrad organisation, där digitala tjänster matchar medborgares, medarbetares och framtidens behov.

Under 2020 har media målat bilden av chockdigitalisering av samhället till följd av pandemin. Internetstiftelsens rapport *Svenskarna och internet 2020* visar på rekordsnabb och omfattande digitalisering under 2020. År 2020 är året då framförallt äldre har ökat sitt användande av digitala tjänster, där sju av tio över 76 år har nyttjat någon digital vårdtjänst under året. Rapporten visar också att äldre är positivt inställda till digitaliseringens möjligheter och

¹³ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-5-6779.pdf>

att de känner sig mer sociala av ökad skärmtid. Gruppen över 76 år har 2020 störst andel nya e-shoppare och har i högre grad än andra grupper ökat sitt användande av mobilt Bankid och Swish, där 76 procent har använt mobilt bankid och 77 procent använt Swish under 2020. Pensionärerna är också den grupp som i jämförelse med andra grupper vill öka sina digitala aktiviteter i högre utsträckning efter pandemin¹⁴.

Resurser behövs för att öka förutsättningarna för realiserbarhet, effekt och att mer träffsäkert nå potentialen med utveckling och digitala lösningar. Syftet i förlängningen är att skapa bättre förutsättningar för att kunna öka utvecklingstakten, öka möjligheten till skalfördelar samt öka möjligheten för snabb implementering av nya funktioner och tjänster. Det innebär även att undvika fragmenterad digitalisering, brist på teknisk interoperabilitet, som till exempel genererar dubbelarbete, mer administration och att system inte kan prata med varandra.

Samtidigt som digitalisering beskrivs som en möjlighet för att effektivisera den kommunala förvaltningen och ge ökad service till medborgarna, så krävs det i allt högre grad digital förmåga för att motsvara den kompetens som behövs på dagens arbetsplatser och för att ta del av samhällstjänster. Enligt rapporten *Svenskarna och internet*¹⁵ använder många digitala samhällstjänster och upplever att de har nytta av det, men lågutbildade och låginkomsttagare riskerar ett digitalt utanförskap.

Då socialtjänsten är det yttersta skyddsnätet så innebär det att antalet personer med behov av stöd från socialtjänsten för att ta del av digitala samhällstjänster har ökat den senaste tiden och kommer att fortsätta öka. Många kommunala professioner hanterar digitalt utanförskap i sitt arbete

¹⁴ <https://svenskarnaochinternet.se/app/uploads/2020/12/internetstiftelsen-svenskarna-och-internet-2020.pdf>

¹⁵ <https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2019/digitala-samhallstjanster/>

enligt fördjupningsrapporten *Delaktighet i en digital tid*.¹⁶ Låginkomsttagare och lågutbildade är de grupper som inte tar till sig eller använder de digitala samhällstjänsterna, medan högutbildade har en kraftigt högre nyttjandegrad¹⁷

Ny teknik och nya digitala tjänster kommer fortsätta att utvecklas och påverka socialtjänstens medarbetare och målgrupper på olika sätt. Resurser behövs för att öka digitalt lärande och digital kompetens.

Kompetensförsörjning

Socialtjänsten i Haninge kommun stod redan vid ingången av 2020 inför utmaningar för att möta framtidens behov av socialtjänst utifrån en förändrad omvärld med minskade skatteunderlag och en stark demografisk utveckling. Utmaningarna ställer stora krav på att lägga resurserna på det som skapar värde för socialtjänstens målgrupper.

SKR konstaterar i sin ekonomirapport att antalet sysselsatta i kommunal sektor under de senaste decennierna har ökat i betydligt snabbare takt än vad som motiveras av den demografiska utvecklingen. En utveckling som inte kommer att vara möjlig i framtiden. Under lång tid har den demografiska utmaningen varit känd och en rad åtgärder har diskuterats så som digitalisering, effektivisering och lägre ambitionsnivå. SKR kommer i sin rekryteringsrapport hösten 2020 att presentera möjligheterna till ett utökat och förlängt arbetsliv¹⁸.

Pandemin har ytterligare förstärkt behovet av att socialtjänsten, dess organisation och dess kompetens systematiskt behöver anpassas då ökad flexibilitet, samverkan, utveckling och möjlighet till förändring kommer att krävas av kommunernas verksamheter. Utöver det kräver gapet mellan kostnader och intäkter, arbetskraftsgapet inom kommunsektorn samt de

¹⁶ <https://digitaliseringsradet.se/aktuellt/nyheter/foerdjupningsrapport-oeverlaemnad-om-delaktighet-i-digital-tid/>

¹⁷ <https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2019/digitala-samhallstjanster/>

¹⁸ <https://rapporter.skr.se/ekonomirapporten-oktober-2020.html>

troliga effekterna av pandemin nya innovationer och att tjänster digitaliseras för att frigöra arbetskraft till kärnverksamheterna.

Enligt beslut i kommunfullmäktige den 4 november 2019 bildade socialförvaltningen och äldreförvaltningen en ny gemensam förvaltning den 1 januari 2020. Den gemensamma förvaltningen innebär större möjligheter till ständiga förbättringar, att tänka nytt, flexibilitet och att använda resurserna smartare. Sammanslagningen är betydelsefull när det gäller att framtidssäkra organisationen för att till exempel klara kompetensförsörjning med samma eller minskade resurser.

Tillgången på handläggare med rätt kompetens inom socialtjänsten är en förutsättning för att de mest utsatta ska få rätt stöd i rätt tid. Enligt data från Vårdanalys så har tillgången på handläggare inom socialtjänsten förbättrats nationellt de senaste två åren. Den utmaning som socialtjänstens kompetensförsörjning står inför handlar om de demografiska förutsättningarna i kombination med förändringen mot mer komplexa uppdrag för socialtjänsten, till exempel mot mer avancerad hemsjukvård, kunskapskrävande insatser enligt LSS, motverkande av våldsbejakande extremism och insatser som rör missbruk av spel med pengar¹⁹. Det är även troligt att pandemins effekter kommer att öka på komplexiteten och därmed även kompetensbehovet.

Socialstyrelsens lägesrapport för 2020 gällande vård och omsorg om äldre visar att tillgången på arbetssökande med vård- och omsorgsutbildning på gymnasieutbildning, både nyutexaminerade och med erfarenhet, ökade betydligt under 2019 även om viss brist förväntas kvarstå ytterligare fem år²⁰. Den utbildade arbetskraft som flest arbetsgivare uppger brist på inom äldrenämndens område är sjuksköterskor, både när det gäller nyutexaminerade och erfarna²¹.

¹⁹ <https://www.vardanalys.se/wp-content/uploads/2019/11/2019-7-web.pdf>

²⁰ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-3-6603.pdf#page=33&zoom=100,120,117>

²¹

https://www.scb.se/contentassets/36a62b9e79ff4d4d9428bc961230117f/uf0505_2019a01_a_m78br1903.pdf

Utifrån befolkningsprognosen så ökar volymerna i socialtjänstens målgrupper och socialtjänsten behöver även ha tillgång till rätt kompetens. Inom den kommunala hemtjänsten i Haninge kommun saknar cirka 60 procent av personalen undersköterskeexamen medan motsvarande siffra inom kommunens vård- och omsorgsboenden ligger på cirka 50 procent.

Medan samarbete med universitet, högskolor och skolor så som Ersta Sköndal Bräcke högskola samt kommunens certifierade vård- och omsorgscollege är betydelsefullt för tillväxten av utbildade medarbetare, behöver samtidigt kompetens kontinuerligt utvecklas i organisationen. *Äldreomsorgslyftet* som regeringen presenterade den 12 maj i år är en satsning med detta syfte som innebär att en anställning ska kunna kombineras med utbildning till undersköterska eller dokumenterat vårdbiträde på betald arbetstid. Staten ersätter arbetsgivare för lönekostnaden för den del av medarbetarens arbetstid som utgörs av studie²². Satsningen startar under hösten och vänder sig både till kommunens utförare samt de privata utförarna i kommunen.

Äldreomsorgslyftet startade 2021-01-11 för 57 deltagare inom kommunens egna verksamheter och 1 deltagare inom privat verksamhet. Haninge kommun har för hösten 2020 fått 2,7 miljoner kronor förväntas preliminärt få 19,8 miljoner i statsbidrag för satsningen under 2021. Socialdepartementet anger att äldreomsorgslyftet även kan användas för utbildning till vårdbiträde. SKR och Kommunal har kompletterat regeringens satsning med en överenskommelse om att alla inom kommunal regi som deltar i Äldreomsorgslyftet erbjuds en fast anställning på heltid.

Att utveckla arbete kring att säkerställa en god fysisk, organisatorisk och psykosocial arbetsmiljö ökar förutsättningen att behålla, men även locka till sig ny kompetens. Medan det finns mycket forskning kring arbetsvillkoren inom äldreomsorgen finns det kunskapsluckor i forskningen gällande arbetsvillkoren för anställda inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Forskningen kring kompetens inom äldreomsorgen har rört sig kring två motstridiga huvudfrågor, den ena fokuserar kring att mer

²² <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/06/regeringens-aldreomsorgslyft-beraknas-leda-till-10-000-nya-tillsvidareanstallningar-pa-heltid-inom-aldreomsorgen/>

kompetens behövs, medan den andra hävdar att kompetens finns, men att den inte används på rätt sätt på grund av strukturella och organisatoriska förutsättningar²³.

Förestående lagändringar

Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Syftet med lagen är att övergången mellan den slutna vården på sjukhus till fortsatt vård i det egna hemmet eller på särskilt boende ska bli så säker, trygg och effektiv som möjligt.

Storsthlm och Region Stockholm är överens om ett permanent avtal om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) som trädde i kraft 1 januari 2020.

Från och med den 1 januari 2020 infördes en genomsnittlig betalningsmodell och kommunernas fristdagar ska sänkas i etapper för att möjliggöra utveckling av arbetssätt och samverkan samt säkerställa en trygg och säker omställning för den enskilde. Beräkningsgrunden ändras från individuella fristdagar till genomsnittliga fristdagar utifrån samtliga patienter och om medeltidvården överstiger satt nivå blir kommunen betalningsansvarig. En noll-dag (0) införs och om patienten skrivs ut samma dag de är utskrivningsklara räknas detta som noll i medeltidvården. Istället för att räkna dagar kommer kalenderdagar att räknas.

I dagsläget inträder det kommunala betalningsansvaret när två kalenderdagar har passerat efter det att slutna hälso- och sjukvård (somatisk vård) har underrättat berörda enheter att patienten är utskrivningsklar samt efter fem kalenderdagar för psykiatrisk heldygnsvård förutsatt att underrättelsen har skickats före klockan 12.00 denna dag.

De fristdagar som ska nås för 2021 är 1,3 fristdagar inklusive dag noll, vilket gäller från och med 1 november 2021 för somatisk vård samt från och med 1

23

http://www.aldrecentrum.se/sites/default/files/Global/Rapporter/2002/2002_7_kunskap_fi_nns_men.pdf

juli 2021 eller från och med nytt IT-stöd är implementerat för psykiatrisk slutenvård.

Ett nytt IT-stöd för utskrivningsprocessen kommer att implementeras under 2021.

Översyn av socialtjänstlagen

Under 2017 beslutade regeringen om en utredning för att se över socialtjänstlagen (SoL) och vissa av socialtjänstens uppgifter (Framtidens socialtjänst). Det beslutades om tilläggsdirektiv 2018 och uppdraget förlängdes till 1 juni 2020. Regeringen beslutade den 30 april 2020 att förlänga utredningstiden till den 3 augusti 2020. Utredningen lämnade i augusti 2020 sitt slutbetänkande *Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47). Utredningen föreslår bland annat:

- Att ett förebyggande förhållningssätt ska genomsyra alla verksamhetsområden och nivåer för att minska mänskligt lidande och stora kostnader för samhället.
- Plan- och bygglagen ska kompletteras med en bestämmelse med fokus på de sociala aspekterna i planläggningen med syfte att tillföra social sakkunskap och underlag till samhällsplaneringen.
- Kommunens ansvar för att planera sina insatser inom socialtjänsten ska avse alla enskilda. Planeringen av insatser bör knytas nära annan planering i kommunen som till exempel. bostadsförsörjningsplanering.
- Att bestämmelserna om särskild avgift upphävs, då väntetider och ej verkställda beslut beror på brister i resurser och planering
- Kvaliteten i alla verksamheter ska systematiskt och fortlöpande följas upp, utvecklas och säkras.
- Utvecklingen av den kunskapsbaserade socialtjänsten ska stärkas genom att det införs ett krav på att verksamhet inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. En kunskapsbaserad socialtjänst förutsätter tillgång till relevanta analyser, statistik och forskning. Utredningen föreslår därmed en ny lag om socialtjänstdataregister.

- En befogenhet som innebär att socialnämnden kan besluta att en eller flera insatser ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning. Genom lättillgängliga insatser och låga trösklar ska den enskildes egna initiativ tas till vara när motivationen finns där.
- En kompletterande bestämmelse som anger att vid bedömningen av barnets bästa ska hänsyn tas till barnets åsikter.
- Att socialnämnden särskilt ska uppmärksamma barnets eller den unges relationer till föräldrar, syskon och andra närstående och arbeta för att placerade barn ges möjlighet till kontakt med föräldrar, syskon och andra närstående.

Främjande av fysisk aktivitet

Regeringen har den 16 april 2020 beslutat tillsätta en utredare som ska fungera som nationell samordnare, och som ges i uppdrag att genom ett utåtriktat arbete dels öka den allmänna kunskapen om de positiva effekterna som fysisk aktivitet bidrar till för den enskilde individen, dels mobilisera och engagera relevanta aktörer i samhället. En viktig del av uppdraget är att lämna förslag på åtgärder som främjar fysisk aktivitet.

Vid genomförandet av uppdraget ska sårbara grupper särskilt beaktas som barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2023.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barns rättigheter, barnkonventionen, är svensk lag sedan den 1 januari 2020. Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Bland annat ska det i alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Konventionen definierar barn som varje människa under 18 år och innehåller fyra grundläggande principer som ska vara styrande för tolkningen av konventionens övriga artiklar.

Barnkonventionen förbinder kommunen att säkerställa rättigheter som barnet har enligt konventionen. Inför att barnkonventionen blev lag arbetade Haninge kommun med hur den nya lagen ska tolkas och tillämpas i de kommunala verksamheterna. Kommunen har tagit fram en strategi för hur

kommunen ska arbeta med att säkerställa barns rättigheter. Kommunen arbetar också med att utveckla och förbättra metoderna för hur konventionen ska efterlevas. Utbildningsmaterial har tagits fram för att stödja förvaltningarnas arbete i att bli ännu mer barncentrerade. Kostnader kan tillkomma för fortbildning, material och utveckling av arbetssätt för tillämpning av barnkonventionen för äldrenämnden olika specifika verksamheter.

Fördelning av sjukvårdsmaterial

I förordning utfärdad av regeringen den 16 mars 2020 (2020:126), anges bestämmelser om fördelning av sjukvårdsmaterial till följd av spridningen av sjukdomen Covid-19²⁴.

Förordningen anger att Socialstyrelsen får, med hänsyn till behovet inom en särskild del av landet eller inom en viss verksamhetsgren inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten eller verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, besluta att en region eller kommun ska överlämna personlig skyddsutrustning eller provtagningsmaterial till en eller flera andra regioner eller kommuner. Den region eller kommun som överlämnar personlig skyddsutrustning eller provtagningsmaterial enligt rätt att få skälig ersättning från den mottagande regionen eller kommunen.

Inriktningen för en nära och tillgänglig vård - en primärvårdsreform

Enligt regeringspropositionen (2019:20/164) föreslås en utveckling mot en mer nära vård med fokus på primärvården samt att primärvården som navet i vården samspelar med socialtjänsten och annan hälso- och sjukvård. Syftet är att kunna möta de utmaningar som hälso- och sjukvården står inför, använda de gemensamma resurserna mer effektivt och möta invånarnas förväntningar på tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet

Bland annat föreslår propositionen att definitionen av primärvård tydliggörs och att primärvården ska svara för behovet av medicinsk bedömning och

²⁴ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2020126-om-fordelning-av_sfs-2020-126

behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens²⁵. Vidare föreslås en bestämmelse om vad som ska ingå i primärvårdens grunduppdrag.

Enligt propositionen ska kommunalt finansierad hälso- och sjukvård, till exempel hälso- och sjukvård som ges i särskilda boendeformer eller som efter avtal med regionen ges i patienternas egna hem inkluderas i begreppet primärvård. Primärvård ska enligt propositionen vara ett ansvar för både regioner och kommuner.

Det som anges i propositionen föreslås träda i kraft den 1 juli 2021. Riksdagsbeslut har ännu inte fattats.

Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer

Regeringen har lagt fram en Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer, Läs mig! (SOU 2017:21). Där redogör regeringen för sin syn på äldreomsorgen och det långsiktiga förändringsarbete som påbörjats för att anpassa äldreomsorgen till den demografiska och tekniska utvecklingen.

Den nationella kvalitetsplanen ska genomföras under fyra mandatperioder – åren 2019-2034. Planen ska inte vara detaljstyrande, utan strategiskt och långsiktigt stödja den lokala och regionala utvecklingen samt bidra till stöd inom de områden där det krävs ett nationellt ansvar.

Nationell strategi för demenssjukdom

Genom den nationella strategin vill regeringen de kommande åren ta ett mer samlat grepp när det gäller omsorgen om kvinnor och män med demenssjukdom. Regeringen vill verka för att förbättra kvaliteten i omsorgen och öka tryggheten för kvinnor och män med demenssjukdom och deras anhöriga. Den nationella strategin är framtagen i samverkan med flera andra myndigheter, professionsföreträdare, pensionärs- och patientorganisationer, akademiska experter samt Sveriges Kommuner och Regioner. Nationellt

²⁵ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/05/proposition-for-en-narmare-och-mer-tillganglig-varld/>

Kompetenscentrum Anhöriga samt Svenskt Demenscentrum. Arbetet är samordnat med de Nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom.

Nationell samordnare för ökad kvalitet i äldreomsorgen

Regeringen har utsett en nationell samordnare som ska främja en hållbar kompetensförsörjning inom kommunalt finansierad vård och omsorg. Samordnaren ska stödja kommunerna genom att bland annat stimulera förändringsarbete för en attraktivare arbetsmiljö, stärka ledarskapet samt föreslå välfärdstekniska lösningar som kan avlasta medarbetarna i äldreomsorgen. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2021.

Samordnarens uppdrag har relevans för äldreomsorgen Haninge kommun vilket är beskrivet i avsnittet om kompetensförsörjning, då cirka 60 procent av medarbetarna saknar undersköterskeexamen inom den kommunala hemtjänsten medan motsvarande siffra inom kommunens vård- och omsorgsboenden ligger på cirka 50 procent

Införande av en fast omsorgskontakt i hemtjänsten

Utredningen om en fast omsorgskontakt föreslår att lagändringarna träder i kraft vid två tidpunkter.

Förslaget att införa fast omsorgskontakt föreslås träda i kraft 1 januari 2022, medan förslaget om att den fasta omsorgskontakten ska vara undersköterska föreslås träda i kraft den 1 januari 2030. Detta eftersom verksamheterna behöver tid för omställning, rekrytering av nya medarbetare och vid behov fortbildning av personal.

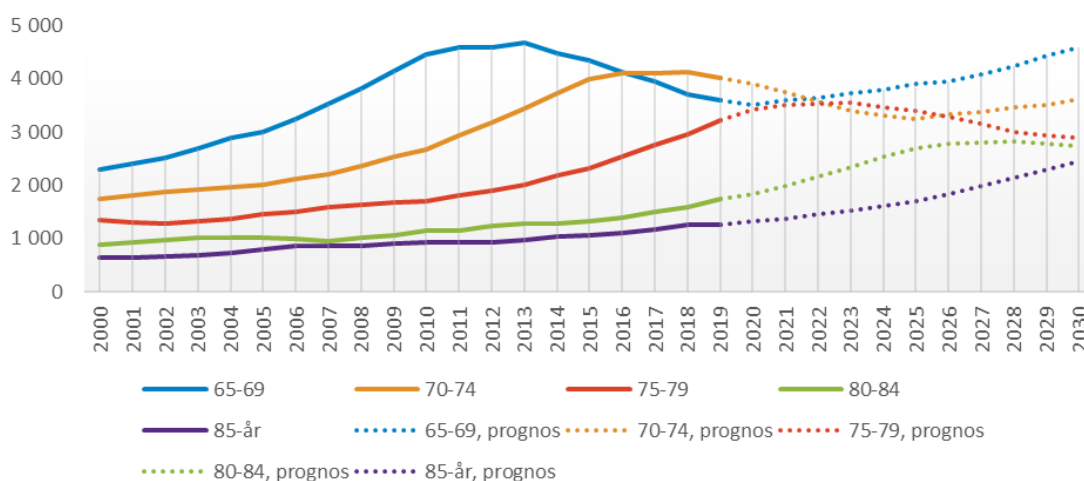
Syftet med att införa en fast omsorgskontakt är att öka delaktigheten och självbestämmandet för äldre personer som har hemtjänst samt att öka tryggheten för de äldre och deras anhöriga. Utredaren ska även bedöma om en fast omsorgskontakt kan bidra till att förbättra personalkontinuiteten i hemtjänsten så att en äldre person i största möjliga mån får omsorg av samma personal som hon eller han har förtroende för och om en fast omsorgskontakt kan bidra till att insatserna utförs på liknande sätt, oavsett vem i personalgruppen som utför dem. Utredaren ska precisera vilka den fasta

omsorgskontaktens arbetsuppgifter ska vara och vilken kunskap och kompetens en fast omsorgskontakt inom hemtjänsten bör ha. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2020.

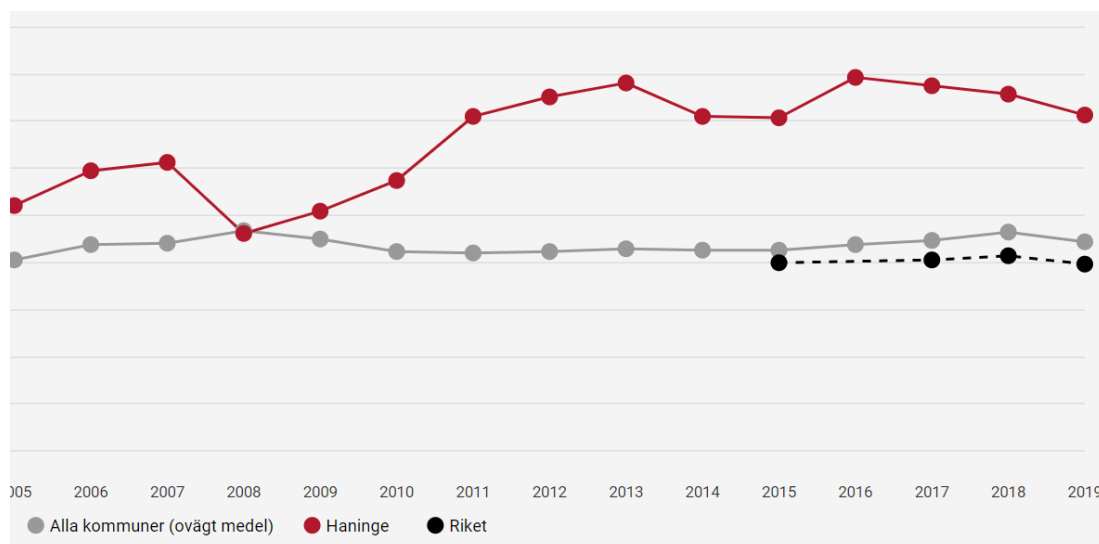
Kontaktmannskapet är i dag inte reglerat i lag utan det är upp till kommunerna själva att inrätta denna funktion. Att införa och reglera krav på en fast omsorgskontakt i hemtjänsten innebär att de olika utförarna av hemtjänst blir skyldiga att arbeta på ett mer enhetligt sätt med kontaktmannskap än i dag.

Inom Haninge kommun finns redan kontaktmannskap inom såväl hemtjänst som på vård- och omsorgsboenden. Syftet sammanfaller till stor del med det som anges i uppdragsbeskrivningen till regeringens tillsatta utredning.

Volymförändringar

Haninge kommun beräknas ha cirka 700 fler invånare i åldern 65 år och äldre år 2023 än 2019. Åldersgruppen över 80 år är den grupp som har störst behov av äldreomsorg. Gruppen över 80 år, men även åldersgruppen 75-79, kommer att öka i kommunen fram till 2023. Haninge kommun har generellt haft lägre andel äldre i jämförelse med andra kommuner. Den största skillnaden i jämförelser med andra kommuner rör den låga andelen över 80 år.

Källa: Kolada

Kommunen har generellt höga kostnader för äldreomsorg i jämförelse med andra kommuner om man ser till kommunstruktur så som bland annat åldersstruktur, civilstånd, ohälsa och restider för hemtjänsten i kommunen.

Nettokostnadsavvikelsen låg 2019 på 104 miljoner kronor (mnkr) mer än vad som var statistiskt förväntat. Detta är en indikation på ett kraftigt kostnadsläge till följd av låg effektivitet och/eller hög ambition.

Åldersstruktur 2019	Haninge	Alla kommuner
Invånare 65-79 år, andel (%)	11,7	17,6
Invånare 80+, andel (%)	3,3	6,2

Källa: Kolada

En ökning i åldersgruppen över 80 år och de höga kostnaderna för äldreomsorgen kräver därmed en utveckling ökad effektivitet, ökad användning av välfärdsteknik och/eller sänkt ambitionsnivå. Därutöver behöver tillgången på utbildad personal stärkas.

Lokalbehov

De verksamheter som ryms inom äldrenämndens ansvarsområde är i stor utsträckning lagstyrda enligt socialtjänstlagen (SoL). Förvaltningen har en skyldighet att omgående verkställa de beslut som fattas enligt socialtjänstlagen (SoL). En sanktionsavgift kan åläggas kommunen om inte insatsen verkställs inom tre månader. Det är viktigt att förvaltningen kan få tillgång till de verksamhetslokaler som behövs för att kunna verkställa de insatser som beviljas den enskilde.

Förvaltningens verksamheter finns spridda över hela kommunen och omfattar inom äldrenämndens ansvarsområde vård- och omsorgsboende, lokaler för dagverksamhet, träffpunkter och lokaler för de olika hemtjänstgrupperna. Tjänstemän som arbetar med myndighetsutövning finns samlade i Haninges kommunhus.

För att planera inför framtida behov behöver äldrenämnden i ett tidigt skede informeras om nya detaljplaner eller förändringar i existerande sådana. Nämnden behöver inför varje sådan större förändring ta ställning till vilka följder det får för kommunens äldre och ge synpunkter på områdets utformning och planering.

Behovet av platser i vård- och omsorgsboende samt korttidsboende beräknas öka med i genomsnitt 25 platser från 2021 fram till 2028. I mars 2021 öppnas ett nytt vård- och omsorgsboende i kommunal regi på Rudsjöterrassen med totalt 55 platser. Detta tillskott tillsammans med två nya privata boenden som öppnats under 2020 gör att förvaltningens bedömning är att behovet av nya vård- och omsorgsplatser under planperioden fram till 2028 är täckt.

Förvaltningen har under 2020 påbörjat en översyn av de lokaler som används för dagverksamhet och träffpunkter. Förvaltningen ser inget behov

av nya lokaler då en översyn av befintliga lokaler kommer möjliggöra högre nyttjandegrad så att förvaltningen på sikt kan minska behovet av lokaler.

Den egna hemtjänstverksamheten är idag spridd på fyra olika lokaler i kommunen. Under hösten 2020 har förvaltningen i samråd med lokalförsörjningsenheten undersökt möjligheterna att hitta mer ändamålsenliga lokaler med lägre lokalhyra. Under 2021 kommer Brandbergens och Handens hemtjänstflytta in i en gemensam lokal på Hantverkarvägen i Handen. Förvaltningen har ett behov av en lokal i Västerhaninge för att ersätta den lokal som idag finns på Parkvillan för Västerhaninges hemtjänst, då denna fastighet ska rivas. Västerhaninges hemtjänst evakueras tillfälligt till befintlig lokal i Najaden.

I arbetet kring det nya allaktivitetshuset i Vega som planerar att starta 2023 deltar förvaltningen i arbetet med utformning och funktioner i det nya huset. Om nya verksamheter ska öppna, till exempel en träffpunkt för äldre, kommer det kräva nya resurser för planering och anskaffning av både personal och inventarier, då varken förberedelser eller den framtida driften av nya verksamheter i Vega kommer kunna ske inom befintlig ram. Förvaltningens bedömning är att den låga andelen äldre i området gör att träffpunkt i just det området inte är prioriterat.

Investeringsbudget

Prioritering och driftkostnad, investeringar

Förvaltningen bedömer att investeringsbehovet för 2022 uppgår till 7,0 mnkr och totalt 28,0 mnkr för hela investeringsperioden 2022-2025.

Prio	Projektbenämning	Typkod	Behov, tkr	Beräknad kapitalkostnad			
			2022	2022	2023	2024	2025

1	Anpassning av boenden, inventarier och övriga investeringar	E	5 000	563	5 000	5 000	5 000
2	Digitalisering. Investeringar i nya tekniska hjälpmedel både på boende och i hemtjänst.	R	2 000	225	2 000	2 000	2 000
Summa			7 000	788	7 000	7 000	7 000

**) Finansieras och genomförs av*

Tornberget

****) Kommer att tilldelas socialnämnden i*

samband med att kommunstyrelsen beslutar om

igångsättningstillstånd

Typkoder

R = Rationaliseringsinvestering

N = Nyinvestering

E = Ersättningsinvestering

Driftbudget

Äldrenämnden har i budgetdirektiven för Mål och budget 2022-2023 fått en preliminär ramökning med 19,2 mnkr för 2022. Denna ramökning bedöms innebära ett effektiviseringsåtagande på cirka 1,7 procent (cirka 13,9 mnkr) för nämndens verksamheter. Regeringens budgetproposition för 2021 gav ett generellt statsbidrag till kommunernas äldre-omsorg med 4,0 miljarder per år i en permanent äldreomsorgssatsning. Haninge kommun tilldelades 26,8 mnkr för 2021. Nedanstående beräkningar bygger på att statsbidraget även 2022 delfinansierar nämndens verksamheter. Om så inte skulle ske ökar effektiviseringsåtagandet med 26,8 mnkr.

Prioriteringar

Mall för redovisning av prioriteringsfördelade kostnadsförändringar från 2021 till 2022

Belopp i Tkr

NÄMND/STYRELSE	Äldrenämnden	Ökning %
2021 års budgetram (Beslut KF 2020-11-09 §185)	826 000	
Preliminär ramökning 2022	19 200	2,3%
2022 års preliminära ram	845 200	102,3%

Prio	Kostnadsförändringar 2022 jämfört med budget 2021	Årsbelopp	Andel av ram
1	Opåverkbara faktorer befintlig verksamhet eller redan beslutade åtgärder		
1.1	Volymförändringar	16 100	1,9%
1.2	Lönekostnader 2,0 % enligt SKRs prisindex för kommunal verksamhet 2022 (2020-12-05)	1 000	0,1%
1.3	Lokalkostnader	2 100	0,3%
1.4	Kapitalkostnader	0	0,0%
1.5	Övriga driftkostnader (Prisökning köp av verksamhet)	13 900	1,7%
S:a 1	Summa prio 1	33 100	4,0%
2	Opåverkbara övriga faktorer, ex beslut fattade utan specifikt tilldelade medel		
2.1	Nya lagkrav, regelverk		0,0%
S:a 2	Summa Prio 2	0	0,0%
	Summa kostnadsförändringar 2022	33 100	4,0%
	Preliminär ramökning	-19 200	-2,3%
	Avvikelse mellan kostnadsförändring och preliminär ramökning 2022	13 900	1,7%
	Effektiviseringsåtagande 2022 enligt anvisning	-13 900	-1,7%
	Andra kostnadsminskningar/intäktsökningar		0,0%
	<i>se spec och prioritering separat tabell</i>		
	Summa finansiering	0	0,0%

Effektiviseringsförslag

Äldrenämndens verksamhetsområde innefattar både områden som är lagstyrda och annan verksamhet för äldre som erbjuds som förebyggande insats. Ej lagstyrd verksamhet är:

- Den somatiska dagvården med kostnad på 8,4 mnkr per år .
- Träffpunkterna med lokaler i Brandbergen, Vendelsö, Jordbro, Dalarö, Västerhaninge och Handen med kostnad på 14,0 mnkr per år.
- Seniorbostäder med kostnad på 4 mnkr per år. Kostnaden avser subventionerade bostadshyror. Kommunstyrelsen uppdras i Mål & budget 2021-2022 (beslut i KF 2020-11-09 § 185) att tillsammans med äldrenämnden utreda hur seniorbostadskön kan framtidssäkras och organiseras på ett mer effektivt och rättssäkert sätt än idag.
- Äldremässa 250 tkr
- Broddar enligt beslut ÄN 2020-02-13 § 10 till en kostnad av 200 tkr per år. Efter beslut delas broddar årligen ut till äldre. Att tillhandahålla konsumtionsvaror ingår inte i nämndens uppdrag, varför beslutet kan behöva ses över.
- Äldrestipendiet enligt ÄN 2020-10-21 § 74 till en kostnad av 50 tkr.
- Subventionerade gymkort för 85+ enligt ÄN 2019-10-23 till en kostnad av 25 tkr per år.
- Anhöriganställningar med en kostnad på 8 mnkr per år. Haninge har som en av få kommuner anhöriganställningar. De flesta kommuner som ger stöd till anhöriga som sköter omvårdnad av anhörig erbjuder istället anhörigbidrag. En förändring till anhörigstöd innebär en viss kostnadsminskning.

Tabellen visar effektiviseringar som skulle behöva genomföras för att nämnden skulle ha en budget i balans år 2022. Listan innehåller effektiviseringsförslag framtagna av förvaltningen med uppskattade preliminära belopp.

Effektiviseringsförslag/kostnadsbesparingar/intäktsökningar budget 2022

	Beskrivning	Effekt 2022, Tkr
1	Effektivare bemanning genom nytt arbetssätt gällande schemaplanering på vård- och omsorgsboenden	1 000
2	Effektivare bemanning genom nytt arbetssätt gällande schemaplanering inom hemtjänsten	x
3	Minskat behov av somatisk dagvård	2 000
4	Effektiviseringar av träffpunkter genom att t ex se över lokalytor och öppettider. Vissa lokaler kan samutnyttjas. Se över om föreningsdrivna träffpunkter kan utökas.	2 000
5	Avskaffa fria broddar.	200
6	Minskade antal arbetsplatser i kommunhuset när flertalet som sitter där även framöver kommer jobba på distans. Ett arbetssätt som bör kunna minska kommunens behov av arbetsplatser. Detta kräver samordning inom kommunens förvaltningar för att ge någon egentlig effekt.	x
7	Övergå från anhörganställningar till anhörigbidrag.	x
8	Minskat antal avdelningschefer (halvårseffekt 2022)	500
9	Ta bort äldrestipendiet	50
Summa		13 900

Samordnings- och samarbetsförslag

- Gemensamt bemanningscenter och IT-stöd för bemanning med utbildningsförvaltningen
- Gemensamt kontaktcenter (en väg in) i kommunen.

Kvalitetshöjande förändringar

Tabellen visar satsningar som skulle kunna genomföras, men där ingen finansiering finns i nuläget.

Kvalitetshöjande förändringar		
	Beskrivning	Effekt 2022, Tkr
1	Satsning på hälso- och sjukvård genom att införa medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)	750
2	Satsning på för att minska risken för undernäring av de äldre både inom vård- och omsorgsboende, förebyggande verksamheten och hemtjänsten genom att införa dietisttjänst	750
Summa		1 500